

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden valvontasuunnitelman vuositoteuma 2025

Tilanne 30.4.2025

SÄÄNNÖLLISEN VALVONNAN TARKASTUKSET

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2025	Tilanne 30.4.2025	Kommentit huhtikuu 2025
Elintarvikevalvonnan säännöllisen valvonnan tarkastusten toteutuminen	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	160 kpl (33 %)	108 kpl (22 %)	Tarkastusten toteumassa on jonkin verran viivettä suhteessa tavoitearvoon. Valvonnan toteutumista seurataan tiimiplavereissa. Suunniteltujen tarkastusten lisäksi ennakoimattomia tarkastuksia on tehty tarkastelujaksolla 7 kpl. Elintarvikevalvonnassa ennakoimattomat tarkastukset kohdistuivat lähinnä ruokamyrkytyspäilyihin ja elintarvikkeisiin liittyviin haaitaepäilyihin.
Terveydensuojelulain säännöllisen valvonnan tarkastusten toteuma	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	99 kpl (33 %)	83kpl (28 %)	Valvontaa on toteutettu valvontasuunnitelman mukaisesti. Tarkastusmäärät kirivät tavoitetta kesäkaudella uimavesien valvonnan alkaessa. Tämän lisäksi on tehty 29 suunnittelematonta tarkastusta, joista noin puolet on kohdistunut asumisterveysvalvontaan. Valvonnan resurssia on käytetty myös uuden työntekijän perehdytykseen sekä lisäksi eläköitymiseen liittyvän resurssivajeen paikkaamiseen muussa valvontaan liittyvässä työssä.
Tupakkalain säännöllisen valvonnan tarkastusten toteuma	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	16 kpl (33 %)	5 kpl (11 %)	Tupakkalain valvonta liittyy pääosin elintarvikehuoneistojen valvontaan ja sitä on tehty vähemmän alkuvuonna. On myös odotettu uuden tupakkalain voimaantuloa, jotta tarkastuksilla voidaan paremmin ohjata toimijoita muutoksesta. Tupakan myyntilupien osalta alkuvuonna on tehty tavanomaista enemmän toiminnanharjoittajan vaihdokseen liittyviä lupapäätöksiä.
Lääkelain säännöllisen valvonnan tarkastusten toteuma	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	9 kpl (33 %)	2 kpl (8 %)	Nikotiinituotteiden valvonta liittyy myös elintarvikehuoneistojen valvontaan, jota on tehty vähemmän alkuvuonna. Valvonnan tiimikokouksessa käydyn keskustelun perusteella valvonta tulee vuoden aikana toteutumaan suunnitellusti epätasaisesta jakaumasta huolimatta.

NÄYTTEENOTTO

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2025	Tilanne 30.4.2025	Kommentit huhtikuu 2025
Terveysturvallisuuslain mukainen viranomaisnäytteenotto. Sisältää suunnitellut hankkeet ja projektit	Suunniteltujen näytteenottojen toteutuminen	302 kpl (33 %)	297 (33 %)	Vesilaitosten talousvesivalvonnan näytteenotto on toiminut suunnitelmallisesti. Alkuvuoden näytteenotossa korostuu allasvesien valvonta. Allasvesivalvonnassa on jouduttu ottamaan runsaasti (81 kpl) seurantänäytteitä allasvesissä todettujen vedenlaatuongelmien takia. Vesinäytteiden ottomäärät kasvavat huomattavasti huoneistovesien ja uimarantanäytteiden ottamisen alkaessa toukokuussa. Tarkastelujakson loppupuolella näytteenotossa on ollut yhden henkilön resurssivajaus. □
Elintarvikelain mukainen viranomaisnäytteenotto. Sisältää suunnitellut hankkeet ja projektit	Suunniteltujen näytteenottojen toteutuminen	18 kpl (33 %)	2 kpl (3 %)	Viranomaisnäytteenotto painottuu projektinäytteisiin sekä torjunta-ainejäämien, vierasaineiden ja muuntogeenisten elintarvikkeiden valtakunnallisen seurantaohjelman mukaisiin näytteisiin. Projektinäytteenotto toteutetaan suunnitellusti touko-elokuussa. Seurantaohjelman näytteet otetaan Ruokaviraston ohjeistamassa aikataulussa kesä- ja syyskaudella.

VALVONNAN PAINOPISTEET / ELINTARVIKEVALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2025	Tilanne 30.4.2025	Kommentit huhtikuu 2025
Elintarvikealan toimijoiden ja valvojen HACCP-osaamisen lisääminen (valtakunnallinen)	Ruokavirasto suunnittelee ja ohjaa, aloitus vuonna 2026	Aloitus vuonna 2026	Aloitus vuonna 2026	
Lämpötilahallinta elintarvikehuoneistoissa (valtakunnallinen)	Ruokavirasto analysoi, vetää yhteen ja suunnittelee mahdolliset jatkotoimenpiteet vuosina 2023-2024 kerättyjen valvontatietojen perusteella.	Hyödynnetään painopisteen tuloksia valvonnassa soveltuvin osin.	Ruokavirasto ei ole vielä julkaissut painopisteen painopisteen yhteenvetoa, eikä lämpötilahallinnan ohjevideoita.	Painopisteen yhteenvedon valmistuttua päätetään tarvittavat toimet valvontayksikössä. Ruokavirastossa valmisteilla olevista ohjevideoista tietotetaan aktiivisesti toimijoille niiden valmistuttua.
Valvojan työkalupakki (valtakunnallinen)	Ruokavirasto järjestää valvojan työkalupakkiin ja valvojan käsikirjaan liittyvät koulutukset.	Osallistutaan mahdollisiin koulutuksiin ja perehdytään ohjausmateriaaliin valvontayksikössä.	Valvontayksikön sisäinen koulutus ohjeista pidetty. Ruokavirasto ei ole vielä järjestänyt yleisiä koulutuksia.	
Leipomo- ja konditoriatuotteiden gluteenittomuus, oma painopiste	Kaikissa 1.1.-30.6.2025 tarkastettavissa gluteenittomia leipomo- ja konditoriatuotteita valmistavissa valvontakohteissa tarkastetaan Oiva-arviointirivi 10.1 etenkin gluteeniturvallisuuden osalta. Toimijoille annetaan ohjeistusta asiasta ja toimijoita neuvotaan tutkituttamaan tuotteiden gluteenipitoisuus laboratoriossa.	Painopistetarkastuksia toteutetaan kattavasti säännöllisen valvonnan tarkastusten yhteydessä.	Painopistetarkastuksia on tehty kattavasti.	Painopistetarkastukset jatkuvat 30.6.2026 saakka, jonka jälkeen tarkastusten tuloksista laaditaan yhteenvedo.
Ruoka-aputoiminta painopiste	Saatetaan valvontarekisteri ajan tasalle ruoka-apuun elintarvikkeita toimittavien sekä ruoka-apua välittävien ja jakavien toimijoiden osalta. Toimijoille järjestetään koulutustilaisuus ruoka-apuun elintarviketurvallisuudesta. Painopisteestä laaditaan yhteenvedo, joka sisältää suunnitelman tulosten tiedottamisesta ja hyödyntämisestä valvonnassa.	Painopisteeseen liittyvä toimijoiden kartoittaminen on käynnistynyt suunnitellusti.	Etenee suunnitelman mukaisesti.	Toimijoiden koulutustilaisuus järjestetään syyskuussa 2025.

VALVONNAN PAINOPISTEET / TERVEYDENSUOJELU

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2025	Tilanne 30.4.2025	Kommentit huhtikuun 2025
Talousvesivalvonnan uudet sisällöt (valtakunnallinen)	1. Alueellinen yhteistyö 2. Riskienhallintasuunnitelmat 3. Ensisijaisten tilojen laitteistojen riskienhallinta	Edistetään valvonnassa painopisteiden toteutumista sekä tuetaan vesilaitoksia suunnitelmien loppuunsaattamisessa. Painotetaan viestintää. Laajempi kuvaus valvontasuunnitelmassa.	Kohtien 1 ja 2 osalta toiminta ollut aktiivista. Kohdan 3 osalta viestintää tehty työryhmissä ja laajennetaan syksyllä.	1. Osallistuttu alueellisiin vesihuollon työryhmiin sekä varautumisen työryhmään. Yhteydenpito vesilaitoksiin on valvonnassa aktiivista. 2. Vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmien ja valvontatutkimusohjelmien tilanne on tiedossa ja niiden laatimista ajoissa on vaadittu. Osallistutaan suunnitelmatyöhön aktiivisesti mm. kommentoimalla laadittuja luonnoksia. 3. Toimijoita on tiedotettu ensisijaisten tilojen laitteistojen riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Laajimmin tiedotusta on tehty kuntien sisäilmatyöryhmissä, koska suurin osa kohteista on kuntaomistuksessa. Viestintää on tehty myös sosiaalisen median kanavissa ja tätä laajennetaan syksyllä.
Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa (valtakunnallinen)	1. Toimijoiden omavalvonnan ja paikallisten tarpeiden huomiointi riskinarvioinnissa 2. Oman osaamisen kehittäminen ja ylläpito sekä yhteistyön edistäminen	1. Huomioidaan valvonnassa ja toiminnassa alueen erityispiirteet kuten korkeat radonpitoisuudet, tilapäisen majoituksen ohjaustarve, uimarantojen suuri määrä kunnissa. 2. Henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua toimialaa koskevaan koulutukseen ja siihen kannustetaan. Huomioidaan myös hallinnollinen osaaminen, työssä jaksaminen ja työturvallisuus. Laajemmasta koulutuksesta sovitaan kehityskeskusteluissa.	Painopisteen tehtäviä on toteutettu suunnitellusti	1. Toimialueen erityispiirteet on huomioitu mm. kaavoituksen, rakentamisen sekä ympäristölupahakemusten lausunnoissa. Elinympäristön häirttekijöistä ja niiden aiheuttamien haittojen ehkäisystä on viestitty aktiivisesti sosiaalisen median kanavissa sekä verkkosivuilla. Tilapäisen majoittamisen velvoitteista ja riskeistä on viestitty mediassa sekä suoraan tiedossa oleville toimijoille. 2. Koulutussuunnitelma on laadittu ja toimialaa koskeviin koulutuksiin on osallistuttu aktiivisesti. Koulutusten keskeisimpiä asioita on läpikäyty kuukausipalaverissa sekä tiimikokouksissa.
Valmius ja varautuminen terveydensuojelussa (valtakunnallinen)	1. Häiriötilanteisiin varautuminen, suunnitelmien ajantasaisuus ja yhteensovittaminen 2. Säännöllinen häiriötilanteiden ja valmiuden harjoittelu vuosittain	1. Ympäristöterveydessä tarvittavat suunnitelmat ovat säännöllisessä päivityskierrossa ja ne ovat ajan tasalla. Yhteensovittamista tehdään alueellisissa työryhmissä. 2. Ympäristöterveydellä on oma varautumisen tiimi, joka suunnittelee, ohjaa ja kehittää varautumisen kokonaisuutta. On laadittu varautumisen harjoituskalenteri, jota toteutetaan.	Painopisteen tehtäviä on toteutettu suunnitellusti	1. Suunnitelmia ja toimintakortteja päivitetään säännöllisesti. Parhaillaan päivityksessä on talousveden häiriötilannesuunnitelma. 2. Varautumisen tiimi kokoontuu säännöllisesti. Harjoituskalenteri on laadittu. Suunnitelmakaudella osallistuttu alueelliseen talousveden häiriötilannekoulutukseen, joka painottui yhteistoimintaan vesilaitosten, terveysvalvonnan ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

VALVONNAN PAINOPISTEET / TUPAKKA- JA LÄÄKELAIN VALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2025	Tilanne 30.4.2025	Kommentit huhtikuu 2025
Savuttomat nikotiinituotteet tuotevalvonnan näkökulmasta (valtakunnallinen)	Valvomme savuttomien nikotiinituotteiden myyntiä uuden tupakkalain vaatimalla tavalla huomioiden mm. ikärajavalvonta.	Aloitus odottaa uuden tupakkalain voimaantuloa		Tulevan lainsäädännön mukaista valvontaa. Koulutustilaisuus lain muutoksista 5.6.2025
Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyystietojen hyödyntäminen valvonassa (valtakunnallinen)	1. Tupakkalain mukaisessa myynnin valvonassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikissa tupakkatuotteissa on tupakkalain edellyttämät turvaominaisuus- ja jäljitettävyyserkinnot. 2. Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten laittoman kaupan ehkäisyä koskevien pakollisten pakkausmerkintöjen valvontaa suoritetaan osana myyntipaikan valvontaa silloin, kun tarkastus kattaa myös vähittäismyyntipakkausten merkinnät.	Toteutetaan kaikilla tarkastuksilla, joihin kyseinen valvonta kuuluu	1. Toteuma tehdyillä tarkastuksilla 100 % 2. Toteuma tehdyillä tarkastuksilla 100 %	Kohdan 2 tarkastettavia kohteita on määrällisesti vähän, koska valvonta koskee lähinnä tukkutoimintaa ja suuria yksiköitä, joita alueella on vähän. Jäljitettävyystietojen valvonassa käytetään apuna kansainvälistä nk. toissijaista tietovarantoa.
Etämyynti (valtakunnallinen)	Myyntipaikkoihin toteutettavien tarkastuskäyntien yhteydessä kiinnitetään valvonassa huomiota etämyyntiin. Etämyyntikiellon piirissä olevien tuotteiden myyntiin internetin välityksellä puututaan.	Valvontaa toteutetaan kohteissa, jotka tekevät muiden tuotteiden etämyyntiä. Verkossa tapahtuvaa myyntiä etsitään verkkoetsinnöillä	Valvontaa tehty kaikilla tarkastuksilla isojen toimijoiden kohteissa, joissa muiden tuotteiden etämyyntiä	Etämyynnin valvontaa tehty noin 40 %:ssa tehdyistä kaikista tarkastuksista. Verkkoetsintää tehdään projektityyppisesti kerran vuodessa (loppuvuonna) ja sitä kohdennetaan internetalustaan sekä sosiaalisen median kanaviin siinä määrin kuin se on omilla resursseilla mahdollista. Asiassa tehdään yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön ryhmän kautta mm. koulujen kanssa.
Markkinointi (valtakunnallinen)	Tupakkalaissa säädettyjä tuotteita koskee ehdoton markkinointikielto. Valvonnan toteuttamisessa kiinnitetään huomioita viranomaisyhteistyön sujuvuuteen paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.	Valvontaa tehdään kaikilla vähittäismyynnin tarkastuksilla. Tehdään projektityyppinen verkkoetsintä myös markkinoinnin osalta	100 % vähittäismyynnin tarkastuksilla	Markkinoinnin valvontaa on tehty kaikilla vähittäismyynnin tarkastuksilla. Verkkoetsintä tehdään myöhemmin tänä vuonna.
Ehkäisevä päihdetyö (valtakunnallinen)	Osallistutaan Päijät-Hämeen ennalta ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmän kokouksiin. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä niin, että yhteistyön tulokset tukisivat tupakkalain sekä ennalta ehkäisevästä päihdetyöstä säädetyn lain tavoitteita.	Osallistutaan työryhmän tapaamisiin. Ympäristöterveyden tavoitteena tänä vuonna on esitellä ja tuoda tietoon uuden tupakkalain asettamia vaatimuksia julkisissa tiloissa, yleisillä uimarannoilla ja tapahtumissa.	Osallistuttu kokouksiin. Laadittu ohjausta tapahtumajärjestäjille	Laadittu tapahtumajärjestäjille ohje tupakoinnin järjestämisestä yleisötilaisuuksissa. Viestitty ohjeesta työryhmän lisäksi ympäristöterveyden sähköisissä kanavissa.

Paikallinen riskinarviointi myynnin valvontakohteissa sekä tupakointikieltokohteissa	Toteutetaan kohteiden päälakialan tarkastusten yhteydessä. Myyntikohteissa 2025–2026 ja tupakointikieltokohteissa 2025–2027. Tarkastuksen perusteella arvioidaan kohteen kokonaisriskit ja määritellään mm. tarkastustiheys	Riskinarviointiin pitäisi tulla valtakunnallinen ohje. Jos sitä ei saada laaditaan omat arviointiohjeet. Painopiste on monivuotinen ja aloitetaan 2026	Aloitus 2026	Valtakunnallinen ohjaus riskinarviointiin on luvattu uuden tupakkalain valmistuttua.
Valvontatietojen oikeellisuus	Ohjelmakaudella kiinnitetään huomiota valvontatietojen oikeellisuuteen valtakunnallisissa rekistereissä.	Valvontatietoja läpikäydään rekistereistä tarkastuksille valmistautumisvaiheessa	Kaikki kohteet on läpikäyty vuoden 2026 loppuun mennessä	Kaikilla tarkastuksilla kohdetiedot on läpikäyty. Valtakunnallisesta rekisteristä on myös siivottu pois tuplakohteita, joita on jäänyt lopettamatta toiminnan loputtua.

PROJEKTIT / TERVEYDENSUOJELU

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2025	Tilanne 30.4.2025	Kommentit huhtikuu 2025
Päiväkotien pienhiukkasprojekti	Valvontaprojektin tavoitteena on kartoittaa pienhiukkasten (PM2,5) esiintymistä Päijät-Hämeen päiväkotien sisäilmassa ja samalla selvittää säännöllisen valvontatyön tueksi, onko pienhiukkaspitoisuuksiin tarvetta kiinnittää valvonnassa enemmän huomiota. Lisätavoitteena on myös arvioida tuloilmansuodattimen vaikutusta hiukkaspitoisuuksiin sekä tutkittavien kohteiden ilmanvaihtojärjestelmien toimintaa. Projekti toteutetaan valtaosaan alueen päiväkodeista vuosina 2025-2026. Raportoinnille ja viestinnälle varataan tarvittaessa resurssia vielä vuodelle 2027.	Projekti suunnitelma ja toteutusaikataulu on laadittu. Projektin edellyttämät mittalaitteet on hankittu. Tehdään testimittauksia.	Projekti suunnitelma ja aikataulu on laadittu. Mittalaitteet on kalibroitu ja uudet tarvittavat laitteet on tilattu mutta ne ovat viipyneet toimitusvaikeuksien takia. Laitteet ovat nyt maahantuojalla kalibroitavana.	Tilattujen mittalaitteiden saavuttua rakennetaan mittausyksikkö ja tehdään testimittaus. Tavoitteena saada varsinaiset mittaukset käyntiin kunnittain elokuussa päiväkotien siirtyessä normaali toimintaan.
Huoneistovesien näytteenoton ja analyysien yhdenmukaistaminen	Läpikäydään huoneistovesivalvonnasta aikaisempina vuosina kohteisiin näytteenotosta tehdyt päätökset/näytteenottosuunnitelmat ja yhdenmukaistetaan analyysivaatimukset nykyolainsäädäntöä vastaaviksi. Yhdenmukaistetaan uusilla kohteilla tarvittavasta näytteenotosta päättäminen.	Projekti toteutetaan vuosina 2025-2026. Kohteita tiedotetaan mahdollisista muutoksista ja muutokset kirjataan valvontarekisteriin sekä viranomaisen vuotuisiin näytteenottosuunnitelmiin.	Projekti on aloitettu ja kerätty siihen liityvää materiaalia.	Projekti on lähenyt käynnistymistä mutta siinä joudutaan pitämään lyhyt kevyttauko resurssien priorisoinnin takia.

PROJEKTIT / ELINTARVIKEVALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2025	Tilanne 30.4.2025	Kommentit huhtikuu 2025
Jääpalojen hygieeninen laatu-projekti	Lahden kaupungin elintarvikevalvonnan kanssa yhteistyössä toteutettavassa näytteenottoprojektissa otetaan jääpalanäytteitä hygieenisen laadun laboratoriotutkimuksiin 30 kpl elintarvikehuoneistoista.	Projekti käynnistyy 1.5.2025.	Projektin suunnitelma ja ohjeet on laadittu. Projektiin osallistuvalla henkilöstöllä on järjestetty projektin koulutustilaisuus maaliskuussa.	